

...Шу тобла гўё ишчиларнинг эркисизлиги ва ўзларига қарамлиги қайсибир маънода икки ҳамтовоқнинг манфаатларига хизмат қилиши керакдек, ҳар иккисининг ҳам дилида бу бечораларнинг кучидан фойдаланган ҳолда моддий даромад ортириш нияти бор эди.

Ўттиз ёшга кирган йигит жиннисифат. Ўн йилдан бери шу аҳвол. Наркодиспансерда уч-тўрт ой даволаниб уйига қайтгач, бир-икки ой туппа-тузук юради. Сўнг яна дарди тутади. Одамийлик қиёфасини йўқотган куёви аллақердан топган «дори»ни отиб олиб, одам танимай қолади.

Mustaqillik huquq demakdir

Ўзбекистон

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2014-yil 13-fevral, №7 (892)

Ифтихор

14 февраль — Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллуд топган кун

Буюк шахснинг буюк армони

эканлигига ишонч ҳосил қиласан киши. Ушбу асардаги маълумотларга асосланиб, бу исм унга улуг аллома, калом илмининг султони Хожа Убайдуллоҳ Ахрори валий томонидан кўйилган экан. Исм шарҳи — Заҳириддин Муҳаммад — диннинг таянчи, посбони деган маънони англатади. Бобур — бобур (шер) сифат, шердек деган маънони ўзида муҷассам этган.

Заҳириддин Муҳаммад Бобур ўзбек мумтоз адабиётининг йирик вакили, буюк шоир, тарихчи, географ, давлат арбоби, истеъдодли саркарда, бобурийлар салтанати ва сулоласининг асосчиси. Унинг шажараси тўрт авлод орқали буюк Соҳибқирон Амир Темурга бориб ташади. Бобурнинг отаси Умаршайх Мирзо Султон Абу-сайид Мирзонинг, Султон Абу-сайид Мирзо Султон Муҳаммад Мирзонинг, Султон Муҳаммад Мирзо Мироншоҳ Мирзонинг, Мироншоҳ Мирзо эса Амир Темурнинг учинчи ўғли эди.

Тарихий манбаларда инсоннинг феъл-атвори, ҳаётдаги ўрни унга кўйилган исмида ва унинг маъносидида ҳам ифода этилиши ҳақидаги фикрлар учрайди. Мирзо Олим Мушрифнинг "Ансаб ус салотин фи таворихи хавоқин" (Султонлар насаблари ва ҳоконлар тарихи) номли асари ва Бобурнинг:

"Туз оҳ Заҳири дини
Муҳаммад Бобур,
Юз оҳ Заҳири дини
Муҳаммад Бобур,
Сарриштаи айшдин
кўнгулни зинҳор,
Ўз оҳ Заҳири дини
Муҳаммад Бобур"
рубойиси мазмунидан келиб чиқиб хулоса қилганда, учала сўз ҳам бу буюк сиймонинг исм-шарифига ишора

Шоҳ ва шоир Бобурнинг феъл-атвори, олижаноб фазилатлари, юксак ижобий хислатлари, исми жисмига монандлиги замондошлари ва ҳозирги замон муаррихларининг асарларида алоҳида ҳурмат билан қайд этилган. Жумладан, унинг фазилатларини кузатган сарой тарихчиси Мирзо Ҳайдар "Тарихи Рашидий" номли асарида "...жуда кўп фазилатлар фазийёб этган бўлиб, у беҳисоб олижаноб фазилатларга бурканган эдики, у зотнинг мардлиги ва саховатпешалиги ҳамма хислатларидан устун турар эди", деб таърифласа, инглиз тарихчиси Лейн Поул уни "Бобур Шарқ тарихидаги энг мафтункор шахс эди", деб баҳолаган. Бобурнинг қизи Гулбаданбегим қаламига мансуб "Хумоюннома"да Бобурнинг юксак фазилатларига берилган таърифлар ҳам юқоридagi фикрларни тасдиқлайди.

Бобурнинг болалиги Андижонда ўтган. Барча теурий шахзодалар каби у ҳам саройда махсус мураббийлар, ўз даврининг олиму уламолари тарбиясини олади. Фихр илмини, форс ва араб тилларини, ҳарб санъатини ўрганади, кўплаб адабий-тарихий китобларни мутолаа қилади, илм-фан ва адабиётга меҳр кўяди.

/Давоми 4-бетда/

Тадбир

Бизнес-форумда икки давлат ишбилармонлари

Тошкентда бўлиб ўтган бизнес-форум Ўзбекистон ва Ҳиндистон ишбилармон доиралари ўртасида ташкил этилди.

Ушбу тадбир Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси ҳамда Ҳиндистон Фармацевтика маҳсулотлари экспортини ривожлантириш кенгаши томонидан ташкил этилди. Бизнес-форумда икки мамлакатнинг фармацевтика соҳаси учун маъсул ташкилотлари, компания ва концернлари раҳбарлари иштирок этди. Тадбирда сўзга чиққанлар Ўзбекистон билан Ҳиндистон ўртасидаги ҳамкорлик барча соҳаларда изчил ривожланиб бораётганини, бунда икки давлат раҳбарларининг учрашувида эришилган келишувлар муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилаётганини алоҳида таъкидладилар.

Ушбу икки давлат ўртасидаги савдода энг кўп қулайлик яратиш тартиби жорий қилинган. Республикамиздан Ҳиндистонга қурилиш материаллари, рангли металллар, пахта ва кўнчилик хомашеси, озиқ-овқат маҳсулотлари экспорт қилинади. Ҳиндистондан ю-

тимизга эса асосан фармацевтика маҳсулотлари, механик ва электрон усуналар, оптик асбоблар, пластмасса ва пластмассадан тайёрланган маҳсулотлар импорт қилинади. 2013 йилда мамлакатлар ўртасидаги товар айирбошлаш ҳажми 242 миллион АҚШ долларидан ошди.

Бугунги кунда республика-мизда ҳинд тадбиркорларининг сармоя киритиши натижасида ташкил этилган олти-бешта кўшма корхона фаолият кўрсатмоқда. Мазкур корхоналар тўқимачилик, кишилик, фармацевтика, қишлоқ хўжалиги, озиқ-овқат саноати, сайёҳлик, улгуржи савдо ва хизмат кўрсатиш каби соҳаларга ихтисослашган. Шунингдек, мамлакатимизда Ҳиндистоннинг йигирмага яқин етакчи фирма ва компанияси ўз ваколатхонасини очган.

Бизнес-форумда мутахассислар томонидан Ҳиндистонлик ишбилармонларга мамла-

катимиз иқтисодийётига сармоя жалб этишининг муҳим йўналишлари ҳақида маълумот берилди. Хусусан, Ҳиндистонлик ишбилармонлар юртимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш йўлида олиб борилаётган ислохотлар, мамлакатимиздаги махсус индустриал зоналар ташкил этилганлиги, уларда сармоядорлар учун яратилган қулайлик ва имкониятлар билан танишди.

Тадбир сўнггида икки мамлакат ўртасида фармацевтика соҳасидаги алоқаларни янада фаоллаштириш орқали савдо-иқтисодий ва сармоявий ҳамкорликни ривожлантириш, Ҳиндистон компанияларини мамлакатимиздаги хусусийлаштириш жараёнига кенг жалб этишга оид масалалар муҳокама қилинди. Шунингдек, бизнес-форумда Ўзбекистоннинг қатор компания ва корхоналари, Ҳиндистон ишбилармон доиралари вакиллари иштирокида кооперативон биржа ҳам бўлиб ўтди.

Йиғилиш

Ижодий ютуқларга ундаётган танлов

Миллий ва халқаро журналистиканинг энг яхши ютуқларини оммалаштиришда, оммавий ахборот воситалари ходимларининг ўз фуқаролик позициясини тўла намоён этишида муҳим омил бўлаётган "Олтин қалам" танловига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича ташкилий қўмитанинг йиғилиши бўлиб ўтди.

Битта бош миллий мукофот, ҳар бир йўналиш бўйича учтадан мукофот таъсис этилган. Йиғилишда "Олтин қалам" IX Миллий мукофоти учун халқаро танловни ташкил этиш ва ўтказиш билан боғлиқ ташкилий масалалар кўриб чиқилди.

Бу йилги танлов доирасида Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши ва Мустақил босма оммавий ахборот воситалари

ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фондининг рағбатлантирувчи мукофотлари таъсис этилгани ҳам айтиб ўтилди.

Аънаёна кўра, БМТ, ЮНЕСКО, ЕХХТ, Жаҳон банки, "Регионал диалог" (Словения) каби бир қатор халқаро ташкилотларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари ўз мукофотлари билан қатнашади.

"Олтин қалам" IX Миллий мукофоти халқаро танлови ғолибларининг номлари Жаҳон матбуоти эркинлиги куни арафасида эълон қилинади.

Ўз мухбиримиз

Қонунбузулишларга чек қўйилмоқда

Амалдаги меҳнат қонунчилигига кўра, ишлаган, аниқроғи, ўзига юклатилган вазифани бекам-кўст адо этган инсон борки, шунга яраша ҳақ олишга ҳақлидир. Шунингдек, тегишли қонун ҳужжатларига асосан, аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламига тўловлар тўлаши ҳам йўлга қўйилган бўлиб, соҳага оид қонунларга риоя этилишини назорат қилиш прокуратура органлари зиммасига алоҳида масъулият юклайди.

Зариф ХУЖАМУРОВ, Сурхондарё вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

Йил октябрдан 2013 йил апрелгача бўлган вақтда ҚВП ишчи-хизматчиларига иш ҳақлари тўлаши учун тузиладиган тўлов қайдномаси (ведомость)ларга сохта маълумотлар киритади. Шунингдек, ҚВП мудир Х.Қўзиёвнинг имзосини сохталаштириб, ушбу расмий ҳужжатларга пластик карточкалар асосида иш ҳақлари тўлаши учун банк муассасасига тақдим қилади. Сўнгра ўзининг ҳамда ҚВП ишчи-хизматчиларидан бир неча нафарининг номига пул маблағларини ўтказиб, шу йўл билан жами 5 млн. 269 минг сўм маблағни ўзлаштиради.

Ушбу ҳолат юзасидан Х.Донаевага нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, суднинг ҳукми билан унга қилмишига яраша жазо тайинланди.

Умуман олганда эса, вилоят прокуратураси томонидан ушбу йўналишда ўтказилган текшириш ва таҳлиллар натижасига кўра, қонунбузилиши, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида 5 тақдиминома киритилди. 83 нафар шахс маъмурий, 11 нафар шахс интизомий жавобгарликка тортилди. Судларга 392 млн. 267 минг сўмни ундириш ҳақида 527 та ариза киритилди. 76 нафар шахснинг ҳуқуқлари тикланиб, жиддий қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 24 та жиноят иши қўзғатилди.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг 2004 йил 10 декабргаги буйруғи билан тасдиқланган "Ўзбекистон Республикаси прокуратураси органларида фуқаролар ва юридик шахсларнинг муурожаатларини кўриб чиқиш тартиби тўғрисида"ги Йўриқнома ижроси юзасидан 2013 йилда Навоий шаҳар прокуратураси томонидан муайян ишлар амалга оширилди.

Қонуний асосларда ҳал этилмоқда

Садриддин ТУРДИЕВ, Навоий шаҳар прокурори

Шу даврда шаҳар прокуратурасига фуқаролар ва юридик шахслардан жами 1015 та муурожаат келиб тушган бўлиб, 364 таси бевосита прокуратура томонидан ҳал қилинган, шундан 96 таси қаноатлантирилган. 255 тасига тушунтириш берилиб, 646 таси ҳал қилиш учун бошқа муассасаларга юборилган. 9 таси аноним деб топилган. 24 та муурожаат эса жиноят иши ва материалларга қўшилган. Жумладан, муурожаатлар асосида фуқаролар Р.Рустамовага "Навоийазот" ОАЖдан 300 минг сўм, Х.Жабборовга "Уммон олтин балиғи" хусусий корхонасидан 1429,5 минг сўм, А.Ниятовга "Навоий дон инвест" МЧЖдан 1096 минг сўм, С.Кенжаевага "Triumf dognyak" МЧЖдан 115,0 минг сўм, Н.Алиева ва бошқаларга "Навоий плаза" МЧЖдан 3420,0 минг сўм, С.Велуллаевага эса "Хосил" боғдорчилик-узумчилик ширкатидан 283,0 минг сўмлик иш ҳақларининг ундириб берилиши ҳамда иш ҳақини ўз вақтида тўлаш чорасини кўрмаган корхона раҳбарларига нисбатан маъмурий жавобгарликка оид ишлар қўзғатилиши таъминланди.

Шунингдек, фуқаро Ф.Бахриддинова ва бошқа 11 нафар шахснинг аризаларига асосан, уларга шаҳар почта алоқа бўлиминдан пенсия ва нафақа пуллари олиб берилиб, нақд пул билан ўз вақтида таъминлаш чорасини кўрмасдан, тўлов интизомини бузган ТИФ "Миллий банки" Навоий бўлими бошлиғи О.Қурбоновага нисбатан Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 175-моддаси 3-қисми билан маъмурий жавобгарликка доир иш қўзғатилди.

Навоий шаҳар ободонлаштириш бўлими ишчиси С.Бобохонованинг бўлим бошлиғи томонидан ноқонуний интизомий жавобгарликка тортилганлиги тўғрисидаги аризаси текширилиб, текшириш давомида Меҳнат кодексининг 124-моддасида ходим учун белгиланган қўндалик иш муддатидан ташқари ишлаш иш вақтидан ташқари иш деб ҳисобланиши, иш вақтидан ташқари ишлар ходимнинг розилиғи билан қўлланилиши назарда тутилган бўлса-да, 2013 йил 26-27 январь, яъни шанба ва яқшанба дам олиш кунлари сабабсиз ишга чиқмаганлиги важи билан ишчилар Ж.Дузиёв, О.Рўзиёв, Д.Райимжонов, Н.Сувонов, Д.Фозиловаларга "ҳайфсан", С.Бобохонова ҳамда Б.Давлатовларга 2013 йил январь ойи иш ҳақида 25 фоиз миқдорда жарима жазоси қўллаш ҳақидаги ғайриқонуний буйруқ келтирилган протестга асосан бекор қилинган ҳамда бошқарма бошлиғи М.Аллабергановага нисбатан МЖТКнинг 49-моддаси 1-қисми билан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилди.

Бундан ташқари, "Кармана кувачи" МЧЖ раҳбари В.Буриеванинг муурожаатига асосан "Асака" банк ОАЖ Навоий вилоят филиалидан 158 млн. сўм кредит ажратилишида амалий ёрдам кўрсатилиб, тикувчилик борасидаги фаолиятнинг ривожланиши ва бу билан қўшимча 35 нафар коллеж ўқувчиларининг ишга жойлаштириши таъминланди.

Ўтган йил давомида муурожаатлар асосида 6 та протест келтирилиб, 5 нафар шахсга огоҳлантирув зълон қилинди. 12 нафар шахс интизомий ва 10 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортилди. Етказилган 83618 минг сўмлик зарарнинг ихтиёрий ундирилиши таъминланиб, судларга 21 та ҳолатда 131606,4 минг сўмлик даъво аризалари киритилди. Жиддий қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 4 та жиноят иши қўзғатилди. Қўрилган чоралар ва қўлланилган прокурор назорати ҳужжатлари натижаси бўйича 5675 нафар шахснинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

Шаҳар прокуратурасида шу даврда жами 599 нафар фуқаро қабул қилинган бўлиб, уларнинг 229 нафари шахсан прокурор томонидан, 370 нафари прокурор ўринбосарлари томонидан қабул қилинган. Шундан бевосита меҳнат жамоаларига чиқиб қабул қилинган фуқаролар сони 96 нафарини, яшаш жойларида қабул қилинган фуқаролар эса 101 нафарни ташкил этган.

Ҳуқуқбузарликларнинг олди олинмоқда

Қонунга бўйсунмиш бозор муносабатларига ўтишининг барча амал қилиши керак бўлган етакчи принципларидан бири бўлиб, ҳар қандай ҳуқуқий давлатнинг ўзига хос хусусияти шундан иборатдир.

Бошқарма томонидан биргина тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш бўйича 2013 йил давомида асосий эътибор, тадбиркорлик субъектлари ва фуқароларнинг ҳуқуқий онгини ошириш юзасидан профилактика, ҳуқуқ тарғиботи ишларини кучайтирган ҳолда янги иш ўринлари яратиш, солиқ тўлашдан бўйин товланишнинг янги механизми ва усулларини аниқлаш, ҳуқуқбузарликларни бартараф этиш ва олдини олишга қаратилди.

Бошқарма томонидан ўтказилган тадбирларда қонунчиликда тақиқланмаган фаолият тури билан яширин шугулланаётган фуқароларга амалий ёрдам берилиб, 63 та субъектда жами 240 та янги иш ўринлари яратилди. Тадбиркорларга амалий ёрдам кўрсатилиши натижасида ҳўжалик юритувчи субъектлар томонидан қўшимча 2 млрд. 500 млн. сўмлик маҳсулотлар ишлаб чиқарилди. Давлат бюджетига 215 млн. 500 минг сўмлик солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар ҳисобланиб, 180 млн. 600 минг сўми ундирилди. Шу жумладан, яширин ишлаб чиқариш билан шугулланган 28 та манба солиқ тўловчи сифатида давлат рўйхатидан ўтказилиб, 126 нафар фуқаро иш билан таъминланди. Хусусан, Учтепа туманида фуқаролар Х.Зияев ва М.Абдуқодировлар яширин тарзда полиэтилен қоплар ишлаб чиқариш билан шугулланиб келганлиги аниқланиб, уларнинг фаолиятига қонуний тўс берилди. "Малика Зиё Сервис" МЧЖ ташкил этилиб, 12 нафар фуқаро янги иш жойига эга бўлди.

Шунингдек, Олмазор туманида кийим-кечак тикиб, сотиб билан яширин равишда шугулланган келатган фуқаро М.Гуломовга берилган амалий ёрдам натижасида "Севинг стайл" ХК ташкил этилди ва корхонада 5 нафар фуқаро ишга жойлашди.

Шу билан бирга, 65 та ҳолатда истеъмолчи талабларига жавоб бермайдиган, сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқариш билан шугулланган "яширин цех" лар фаолиятига чек қўйилиб, 1 млрд. 3 млн. сўмлик маҳсулот ва асбоб-ускуналар олиб қўйилди. Жумладан, Учтепа туманида У.Аҳмедов ва У.Муратовлар "яширин цех" ташкил этиб, қонунга хилоф равишда бўш идишларга ёрликларни елим-лаб, турли кимёвий моддалардан шампун маҳсулотлари тайёрлаб, савдога чиқариб келганликлари аниқланиб, 125 дона тайёр шампун, 180 литр ярим тайёр суюқлик, 347 дона шампун идиши ва бошқа турли асбоб-ускуналар, жами 14 млн. 165 минг 500 сўмлик маҳсулотлар ҳамда хорижда ишлаб чиқарилган крим ҳужжатлари бўлмаган 185 млн. 396 минг 300 сўмлик товар-моддий бойликларни ашёвий далил сифатида олиб қўйилди.

Бундан ташқари, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ва улар фаолиятига тўсик бўлаётган бюрократик тўсикларни зудлик билан бартараф этиш, айбдор шахсларнинг жавобгарлик масаласини ҳал қилиш борасида ҳам бошқарма томонидан тегишли ишлар олиб борилди.

Бошқарма томонидан бюджет маблағларининг ноқонуний

Жамшид Юлдашев, СВОЖДЛҚК департаментининг Тошкент шаҳар бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари

сарфланиши, давлат ва жамият мулкни талон-торож қилиш, корхона раҳбарлари томонидан ўз вазифасини лозим даражада бажармаслик оқибатида давлат ва корхона манфаатларига зиён етказилиши, ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-торож қилиш билан боғлиқ 68 та жиноятлар фож этилди.

Ўтган йилда бошқарма томонидан валюта операциялари бўйича ҳисоб ва ҳисоботларнинг тўлиқлиги ҳамда ҳаққонийлигини таъминлаш, хориж валютасини қонунга хилоф равишда муомалага киритиш ва валюта айирбошлаш операциялари билан боғлиқ бошқа қонунбузилишларнинг олдини олиш ва бартараф этишга қаратилган тадбирлар натижасида 105 та қонунбузилиши ҳолатлари аниқланиб, айбдорларга нисбатан жазо муқаррарлиги таъминланди.

Ноқонуний муомалада бўлган 628 минг 900 АҚШ доллари, 14 минг 980 евро, 792 минг 900 Россия рубли, 350 минг 400 Қозғоистон тенгеси, 385 млн. 600 минг сўм миллий валюта қонунбузарлардан ашёвий далил сифатида олиб қўйилди.

СВОЖДЛҚК департаментининг Тошкент шаҳар бошқармаси ва унинг туман бўлимлари фаолиятида давлатимизнинг иқтисодий ҳавфсизлигини таъминлаш, қонунбузилиши ҳолатларига қарши курашиш ҳамда тадбиркорлар ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, пировардида, қонун устуворлигини таъминлаш асосий вазифа бўлиб қолаверади.

Тадбиркорлик субъектларига солиқ имтиёзлари

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, уларнинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш иқтисодий ислохотларнинг асосий йўналишларидан бири ҳисобланади. Шу боис, Президентимизнинг бевосита раҳбарлигида сўнгги йилларда қабул қилинган қонунлар, Фармонлар ва қарорлар асосида тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олишнинг соддалаштирилган тартиби жорий этилди. Уларнинг молия-ҳўжалик фаолиятини фақат солиқ идоралари текшириши мумкинлиги ва тадбиркорларга нисбатан ҳар қандай санкциялар суя қарорига биноан қўлланиши белгиланди. Шунингдек, ҳисобот тақдим этишнинг шака ва турлари, тадбиркорлар фаолиятига асосиз аралашув ва текширишлар сони ҳам кескин қисқартирилди.

СОЛИҚ ИМТИЁЗЛАРИ

солиқ ставкалари 2014 йил 1 январдан бошлаб:
— бензин ёқилгисига — 1 литр учун 265 сўм/1тоннага 352 минг сўм;
— дизель ёқилгисига — 1 литр учун 265 сўм/1 тоннага 322 минг сўм;
— суюлтирилган газга — 1 литр учун 180 сўм;
— сиқилган газга — 1 куб метр учун 220 сўм қилиб белгиланди.

Бунда автомобилларга ёқилги қуйиш шохобчалари орқали бензин ва дизель ёқилгисини реализация қилишда транспорт воситаларига бензин, дизель ёқилгисига ва газ ишлатганлик учун олинadиган солиқ 1 литр ҳисобда, бошқа ҳолларда эса 1 тонна ҳисобда ҳисоблаб чиқарилади.

Бюджетдан ташқари жамғармаларга мажбурий тўловлар бўйича ставкалар 2013 йил даражасида қолдирилди.

Шу ўринда таъкидлаш лозимки, бюджетдан ташқари таълим ва тиббиёт муассасалари реконструкция қилиш, мукамал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармаси бюджетдан ташқари умумтаълим мактаблари, касб-ҳунар коллежлари, академик лицейлар ва тиббиёт муассасаларини реконструкция қилиш, мукамал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармаси деб ўзгаририлди ҳамда аввалги жамғармага берилган имтиёзлар янги номдаги жамғармага ҳам таъбиқ этилади.

Бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига 25 фоизли ягона ижтимоий тўлов ставкаси ва уни тақсимлаш тартиби 2013 йил даражасида ўзгаришсиз қолдирилди.

Мобиль алоқа хизмати кўрсатувчи юридик шахслар (яри

алоқа компаниялари) томонидан абонент рақамидан фойдаланганлик учун тўланадиган тўлов 600 сўм миқдориди белгиланди.

Шу билан бира, илгари жорий этилган солиқ имтиёзларининг амал қилиш муддатлари узайтирилди. Хусусан:

— гўшт ва сутни қайта ишлашга иختисослашадиган микрофирмалар ҳамда кичик корхоналарнинг ягона солиқ тўлови ставкасини 50 фоизга камайитириш бўйича имтиёз 2016 йил 1 январгача;

— ноозик-овқат истеъмол товарлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган корхоналарнинг фойда солиғи ва мулк солиғи, микрофирмалар ва кичик корхоналар учун ягона солиқ тўлови, Республика йўл жамғармасига мажбурий ажратмалар тўлашдан озоод этиш бўйича имтиёз муддати 2016 йил 1 январгача;

— наслчилик иши корхоналари ва Республика "Ўзнаслчилик" корхонаси асосий фаолият тури бўйича барча солиқлар ва давлатнинг мақсадли жамғармаларига мажбурий ажратмалар тўлашдан, шунингдек, зооветеринария пунктлари — корхонани рўйхатга олишда ва ветеринария фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқига лицензия беришда давлат божи тўлашдан озоод қилиш бўйича имтиёз муддати 2017 йил 1 январгача;

— уй шароитида халқ бадийи ҳунармандчилиги ва амалий санъати буюмларини ишлаб чиқариш бўйича "Хунарманд" уюшмаси ёзуолари — яқка тартибдаги тадбиркорлар учун қатъий белгиланган солиқни ҳамда оилавий корхоналарни ушбу буюмларини сотишдан оладиган даромадларидан ягона

Лазизжон БАРАКАЕВ,
Бош прокуратура бўлим катта прокурори

на солиқни тўлашдан озоод қилиш юзасидан имтиёз муддати 2017 йилнинг 1 январига чача;

— товарлар (ишлар ва хизматлар) ишлаб чиқариш бўйича касаначиларга буюртма берадиган корхоналар меҳнат шартномаси асосида касаначиларга тўланадиган маблағларга тенг миқдорда меҳнатга ҳақ тўлаш фондидан ягона ижтимоий тўловни тўлашдан озоод қилиш муддати 2019 йилнинг 1 январига узайтирилди. Шунингдек, тўқимачилик маҳсулотларини эркин муомаладаги валютага сотувчи тўқимачилик саноати корхоналари мол-мулк солиғи тўлашдан 2016 йилнинг 1 январига озоод қилинди.

2014 йилдан бошлаб ягона ер солиғи тўловчи юридик шахслар томонидан тўланадиган 3 хил турдаги ажратма ва тўловлар, яъни Бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига мажбурий ажратма, Республика йўл жамғармасига мажбурий тўловлар, таълим ва тиббиёт муассасаларини реконструкция қилиш, мукамал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармасига ажратмалар бекор қилинди.

Хулоса қилиб айтганда, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик мамлакат тараққиёти, ҳамият фаровонлигини оширишда муҳим омили эканини ҳисобга олиб, уларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, мазкур тармоқни қўллаб-қувватлашдек эзгу мақсад фаолиятимизнинг устувор йўналишларидан бири бўлиб қолаверади.

Солиқ-бюджет сисёатининг 2014 йилги йўналишлари асосида ўтказилган йилнинг декабрь ойида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари учун солиқ юкнини янада пасайтиришга, солиқ тизимини соддалаштиришга ва солиқ маъмуричилигини тақомиллаштиришга қаратилган муҳим қонун ҳужжатлари қабул қилинди.

Мазкур қонун ҳужжатларига асосан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари учун бир қатор солиқ имтиёзлари ва преференциялар белгиланди. Хусусан, юридик шахслардан олинadиган фойда солиғи ставкаси 9 фоиздан 8 фоизга пасайтирилди. Ягона солиқ тўловининг 2013 йилдаги ставкалари сақланиб қолди. Бунда экспорт қилувчи корхоналар учун фойда солиғи ва ягона солиқ тўловининг 2013 йилда бўлгани каби регрессив ставкасини қўллаш тартиби 2014 йилда ҳам сақланиб қолди. Яъни экспорт улущи сотишнинг умумий ҳажмида 15 фоиздан 30 фоизгача бўлганда, белгиланган ставка 30 фоизга, 30 фоиз ва ундан кўп бўлганда, белгиланган ставка 50 фоизга пасайтирилди. Шунингдек, пластик карталар қўлланиш ҳақи тўланган ҳолда кўрсатилган хизматлар ҳажми бўйича фойда солиғининг базавий ставкасини ҳамда ягона

солиқ тўловининг ставкаларини камайитириш 2013 йилдаги 10 фоиз ўрнига 5 фоиз миқдориди белгиланди.

2014 йил 1 январдан бошлаб микрофирмалар ва кичик корхоналар учун асосий воситаларини ҳар йили мажбурий қайта баҳолаш бекор қилиниб, уларни ҳар уч йилда бир марта ўтказиш белгиланди.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси резидентларига дивидендлар ва фоизлар тартибда тўланадиган даромадларга солиқ ставкаси 10 фоиз миқдориди сақланиб қолди. Қўшилган қиймат солиғи ставкаси 20 фоиз миқдориди ўзгаришсиз қолдирилди.

Ягона ер солиғи тўловчи қишлоқ ҳўжалиги товар ишлаб чиқарувчилари учун ягона ер солиғи ставкаси 2013 йил даражасида — қишлоқ ҳўжалиги ерларининг норматив қиймати-га нисбатан 6 фоиз миқдориди сақланиб қолди.

Ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ, имзоли бонус ва тижоратбоп топилма бонуси бўйича солиқ ставкалари ўтган 2013 йилдаги даражада ўзгаришсиз қолдирилди.

Маҳаллий солиқлар ва йиғимлар ставкалари бўйича ҳам ўзгаришлар бўлди.

Транспорт воситаларига бензин, дизель ёқилгисига ва газ ишлатганлик учун олинадиган

Сайлов эркинлигининг ҳуқуқий асослари

Мамлакатимиз ўз истиқлолини қўлга киритган дастлабки йилларда, эркин фуқаролик жамиятини барпо этиш ва ҳуқуқий демократик давлат қуриш йўлидан дадил олинмамоқда. Мухтарам Президентимиз ташаббуси билан ишлаб чиқилган тараққиётнинг "Ўзбек модели" асосида жамиятимизни янгилаш ва демократлаштириш, мамлакатимизни модернизация ва ислоҳ қилиш йўлида амалга ошириладиган босқичма-босқич, изчил ислохотлар бугунги кунда ўзининг амалий натижаларини кўрсатмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислон Каримов ҳуқуқий демократик давлат ва эркин фуқаролик жамиятини барпо этиш бўйича вазифаларни белгилаб бериб, шундай таъкидлаган эди: "Биз ана шу эзгу мақсадлар сари интиладиган эканмиз, ҳаётимизда демократик принциплар чуқур илдиз отишини истар эканмиз, демократиянинг бош принциплари бўлиши эркин сайловлар масаласига алоҳида эътибор қаратишимиз лозим". Дарҳақиқат, сайловлар — кучли фуқаролик жамиятига эга бўлган ҳуқуқий демократик давлатнинг ажралмас белгиси, халқ хоҳиш-иродасининг эркин ифодаланishi, фуқароларнинг давлат ва жамият ишларини бошқаришда иштирок этишининг асосий шаклидир. Демократик сайлов тизими орқали фуқаролар ўзи муносиб билган шахсларни ҳокимият органларига сайлайди, уларга нисбатан ўз муносабатини билдиради ҳамда давлат бошқарувини амалга оширишда иштирок этади.

Муствақиллик йилларида мамлакатимизда миллий сайлов тизими шакллантирилиб, бу борада муствақам қонунчи-

лик базаси яратилганини алоҳида эътироф этиш лозим. Энг аввало, Ўзбекистон Республикаси Конституциясида сайлов тизимига алоҳида боб ажратилиб, фуқароларнинг сайлов ҳуқуқлари тўла муствақамлаб қўйилди. Хусусан, Бош Қонунимизнинг "Сайлов тизими" деб номланган XXIII боб, 117-моддасида Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари давлат ҳокимияти вакиллик органларига сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эга-лиги, овоз бериш ҳуқуқи, ўз хоҳиш-иродасини билдириш тенглиги ва эркинлиги қонун билан кафолатланиши қатъий белгилаб қўйилган.

Сайлов қонунчилигини тубдан демократик ислоҳ қилишнинг ҳуқуқий пойдевори бўлган Конституцияга асосан сайловга оид қонунчилик изчил шакллантирилди ва бугунги кун талабларига ҳамоҳанг равишда ривожлантириб борилмоқда. Жумладан, 1993 йил 28 декабрда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши томонидан "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида"ги Қонун қабул қилинди. Унда сайловларга доир умумэътироф этилган принциплар, яъни яширин овоз

бериш йўли билан тенг, умумий ва тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи, сайловда хоҳиш-иродани эркин билдириш, сайлов ҳудудий, бир мандатли сайлов округлари бўйича кўппартиявийлик асосида ўтказилишини кафолатлайдиган нормалар акс эттирилди.

1994 йил 5 майда қабул қилинган "Фуқаролар сайлов ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонунда эса, фуқароларнинг сайлов ҳуқуқларини тўғридан-тўғри ёки билвосита чеклашга, сайловчиларнинг ўз хоҳиш-иродасини билдиришларини назорат қилишга йўл қўйилмаслиги, сайловчиларга ўз ижтимоий фаолликларини митинглар, йиғилишлар ва намойишлар шаклида амалга ошириш ҳуқуқи, шахснинг сайлов ҳуқуқлари суд йўли билан ҳимоя этилиши, сайлов комиссияларининг, давлат органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмаларининг гафийқонуний хатти-харакатлари устидан судга шикоят қилиш имконияти кафолатланди.

2004 йил 27 августда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонунга мувофиқ "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида"ги Қонунга киритилган навбатдаги ўзгаришга қўра, хотин-қизлар сони сиёсий партиялардан кўрсатилган депутатликка номзодлар умумий сонининг камида ўттиз фоизини ташкил этиши лозимлиги белгиланди. Шунингдек, сайлов комиссиялари томонидан сиёсий партиялар, сайловчилар

Шухрат ДЕҲҚОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати

ташабузкор гуруҳлари тақдим этган имзо варақалари тўғри тўлдирилганлигини текшириш масалаларига доир қоидалар ҳам белгиланди.

Умуман, мамлакатимизнинг сайлов тўғрисидаги қонун ҳужжатлари асарият ривожланган демократик давлатларда бўлгани сингари сайловлардан сайловларгача бўлган даврларда муттақил тақомиллаштирилиб ва ривожлантирилиб борилмоқда. Бу ҳолат табиий тама-риқий жараён бўлиб, биринчидан, мамлакатимизда рўй бераётган муҳим демократик ўзгаришларнинг амалий натижаси бўлса, иккинчидан, бу жараённинг ўзи юртимизда амалга ошириладиган давлат ва жамият қурилиши соҳасидаги демократик ислохотларнинг янада чуқурлашишига ҳам ҳар томонлама самарали таъсир кўрсатади.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислон Каримов томонидан 2010 йилнинг 12 ноябрь кунини бўлиб ўтган Олий Мажлиси палаталарининг қўшма мажлисида "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси" тақдим этилди. Таъбир жоиз бўлса, мазкур Концепция жамиятимиз ҳаётида том маънода тарихий аҳамиятга молик воқеа бўлди.

[Давоми 7-бетда]

Бразилия стадионидаги отишма

Бразилиянинг Наталья шахрида номаълум икки шахс томонидан "Америка" ҳамда "Санта Крус" жамоалари ўртасидаги учрашувда отишма уюштирилган.

Полиция берган маълумотларга кўра, мотоциклда ташриф бу юрган икки киши "Америка" мухлислари майдонни тарк этаётган пайтда улар томон ўқ узишган. Оқибатда уч нафар футбол ишқибози яраланган. Таъкидлаш жоизки, айнан шу фожиа юз берган "Арена-дас-Дунас" стадионида ёзда жаҳон чемпионати учрашувлари бўлиб ўтади.

Хабар қилинишича, бу отишма жорий йилдаги биринчиси эмас. Аввалгисида ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари жиноятчиларни қўлга олишга эришган эди. Бизга маълумки, жаҳон чемпионатининг гуруҳ баҳсларида Мексика-Камерун, Гана-АҚШ, Япония-Греция, Италия-Уругвай учрашувлари айнан шу стадионда бўлиб ўтади.

Поезд изидан чиқиб кетди

Американинг Нью-Аугуста шахрида кимё модаллари ортилган поезд 50 киши яшайдиган уй ёнида рельслардан чиқиб кетган.

Воқеа оқибатида ҳудудда яшовчи барча аҳоли эвакуация қилинган. Маълумотларга кўра, изидан чиқиб кетган 18 та вагон спирт ва мазут олиб ўтаётган экан. Воқеа оқибатида ҳеч ким жабрланмаган.

Вагон олиб ўтаётган компания маълумотларига кўра, ҳалокат оқибатида мазут тўкилган. Шунингдек, маҳаллий полициячилар этанол сизиб чиққани ҳақида ҳам хабар беришмоқда.

Ғайритабиий чақалоқ

Калифорния штатида истиқомат қилувчи аёл қонсиз қизалоқни дунёга келтирди. Чақалоқ рангсиз, гўёки ўликдай тугилди. Шифокорлар бу ҳолатнинг сабабларини изоҳлаб бера олишмаяпти.

Маълумотларга кўра, шифокорлар бола ҳаётини сақлаб қўлишган. Қизнинг отаси Жозе Хуареснинг айтишича, боласи туғилганда унинг ҳолати яхши эмаслигини тушунган. Шифокорлар болани даволаш мақсадида унга ташхис қўйиш учун гўдақдан қон олишга уриниб қўришган, ammo унинг бутун оёғидан сиқиб, бир томчигина қон олишган. Шундан сўнг шифокорлар чақалоққа зудлик билан қон қуйишган.

Мексикалик Робинзон

Мексикалик балиқчи бир йилдан ортиқ океанда қолиб кетди. Унинг сўзларига кўра, тирик қолиш учун у тошбақа қони ва ёмғир сувини ичган. 37 ёшли Хосе Сальвадор Альбаренго 15 ёшли денгизчи Иезекиил билан 2012 йилнинг декабрь ойида ақула овлаш учун йўлга чиққан.

Унинг 7 метрли кемаси Мексика қирғоқларидан узоқлашганда мотори ишламай қолган ва кема тинч океанига оқиб кетган. Натижада улар бутунлай йўлдан оғиб, қаерда эканликларини ҳам билмай қолишган.

Альбаренгонинг айтишича, тўрт ой очликдан сўнг 15 ёшли Иезекиил вафот этган. Ўзи эса қўли билан балиқ, тошбақа ва кичик ақуларни овлаган. Маълумотларга кўра, у сув ўрнига тошбақаларнинг қонини ҳам ичишга мажбур бўлган.

13 ойдан сўнг унинг кемаси Мексикадан 10 минг километр узоқликдаги Маршал оролларида келиб қолади. У ерда Альбаренго полиция ходимларига барча бўлган воқеани айтиб беради.

Непалда автоҳалокат

Непалдаги йўл транспорт ҳолати оқибатида 14 киши ҳалок бўлиб, 7 киши жароҳатланди. Йўловчи автобус мамлакатнинг марказий қисмидаги дарёга салкам 500 метр балангликдан қулаб тушган.

Хабар қилишларича, жароҳатланганлар шифохонага етказилган. Қутқарувчилар воқеа жойига етиб келишган. Ҳозирда ҳодиса сабаблари ўрганилмоқда.

Маъмур воқеа февраль ойида Непалда содир бўлган иккинчи йирик йўл транспорт ҳодисаси сифатида таъкидланмоқда. Дастлаб Охалдхунга номи тоғли районда йўловчи автобуси қулаши оқибатида 10 киши ҳалок бўлган, 47 нафари эса жароҳатланган эди.

Пластик операциядан сўнг...

Қоматини чиройли қилиш учун пластик операция қилдирган америкалик қиз ногирон бўлиб қолди. 19 ёшли Линда Переснинг операциядан сўнг миёси лат еган ва кома ҳолатига тушган. Бир йилдан буён Линда юра олмайди ва ўзини парвариш қилишга ҳам қолар эмас. Омадсиз қизнинг онаси унинг тўлиқ тикланиб кетишига умид қилмоқда. Бироқ, шифокорлар Линда қачон тўлиқ тузалиб кетишини айтмашмаяпти.

Маълум бўлишича, кўркам қоматга эга бўлиш учун Л.Перес кўкрагини пластик операция қилдирган. Оқибатда эса, танадаги нервлар зарарланиши туфайли миё лат еган.

Операция ўтказилган клиникадаги шифокорларнинг айтишича, нархоз оқибатида унинг юрак уриши секунлашиб қолган. Шундан сўнг уни тезда реанимацияга жўнатишган. Линда бир неча ҳафта кома ҳолатида бўлиб, ўтган йилнинг ноябрь ойида уйига қайтган. Унда юриш ва гапириш қобилияти буткул йўқолган. Қизнинг ота-онаси операция ўтказилган клиника устидан шикоят қилиб судга беришди.

Флорида штати департаменти операцияни ўтказган шифокор энг малакали ва профессионал эканлигини, бу эса унинг фаолиятидаги илк омадсизлик деб таъкидлади.

Бу грипп яна пайдо бўлдимми?

Мисра тарқалган чўчка гриппи оқибатида 24 киши ҳалок бўлганиги ҳақида жаҳон оммавий ахборот воситаларида хабар тарқалган. Шунингдек, бундай ташхис билан ҳудудла мингга яқин киши шифохонага ётқизилган.

Миср ҳукуматининг хабарига кўра, эпидемия Қоҳира ва Нил дельта ҳудудларини эгаллаган. Норасмий хабарларга кўра, ҳалок бўлганлар орасида касалларни даволаган шифокорлар ҳам бор экан.

Чўнтакдаги «Iphone» ёниб кетди

14 ёшли қизнинг чўнтагида "Apple" компаниясида ишлаб чиқарилган "Iphone 5c" ёниб кетди.

Бунинг оқибатида қиз танасининг бир қисми куйди. Ўқувчи дарсда ўтирган пайтда смартфон бирдан тутаб кетади ва аланга олади. Таъкидлашларича, қизнинг ўзи оловни ўчирган. Синфдошлари эса унга биринчи тиббий ёрдам кўрсатишган.

Ўт ўчирувчилар ёнгин сабабларини аниқлашмоқда. Айрим маълумотларга кўра, ёнгин телефон батареясидаги носозлик оқибатида юз берган. "Apple" компанияси эса бу воқеага ҳеч қандай изоҳ беради.

«Доктор Хаус» ёрдам берди

Германиялик шифокорлар "Доктор Хаус" сериали орқали беморга тўғри ташхис қўйишди. Клиника ҳолимлари бир неча ойдан буён 55 ёшли беморга ташхис қўя олмай, муолажаларни бошлай олмаётган эдилар. Бемор йил лавомидда бир неча бор юрак хуржи, қайт қилиш, иситма чиқиши, кўз нурининг йўқолиши билан шифохонага мурожаат қилган экан. Аммо шифокорлар бу белгиларга қараб, ушбу одамга аниқ ташхис қўйишга қийналган.

Бундан қаранг-ки, бемордаги белгилар даволовчи шифокорга "Доктор Хаус" сериалининг бир қисмини эсга солди. Машхур сериалдаги бемор бир неча йил аввал сон бўғимини метали протез билан алмаштирган бўлади ва "Доктор Хаус" уни метал (Кобальт) билан заҳарланганини аниқлайди. Германиялик шифокор ҳам ўз беморини касаллик тарихини ўрганаётда, у 2 йил аввал сон бўғимларига протез ўрнатгани маълум бўлади. Ушбу беморнинг қон натижалари ҳам қонда кобальт ҳамда хромнинг кўпайиб кетганини кўрсатади. Маълум бўлишича, беморнинг протези шикастланган бўлиб, унинг натижасида қонга кўп микдорда метал ўтиб кетган экан.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди

